

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
DEPARTMENT OF MEDICAL SCIENCES

10 มีนาคม 2565

**วันคล้ายวันสถาปนากรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
ครบรอบ 80 ปี**

วิจัยและพัฒนา เพื่อดูแลสุขภาพคนไทย

เรื่องในฉบับ

หน้า

- ว่านหางจระเข้ ดับพิษร้อน บำรุงร่างกาย 2
- 80 ปี กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ วิจัยและพัฒนา เพื่อสุขภาพที่ดีของคนไทย 3
- เปิดศูนย์รวมบริการ กรมวิทย์ฯ โดมใหม่ รับตัวอย่างผ่านระบบไอ แล็บ พลัส และรายงานผลแบบออนไลน์ บริการรวดเร็ว ลดการรอคอย 4
- “ดร.สาธิต” ยกย่อง อสม. นักวิทย์ฯ ด้านหน้าไฟระวั้ง แจ็งเตือนภัย ผลิตภัณฑ์สุขภาพอันตรายในชุมชน 5
- รอบรู้กรมวิทย์ฯ - ภูมิภาค 6-7
- กรมวิทย์ฯ ร่วม 2 หน่วยงาน จับเคลื่อนการวิจัยและพัฒนาปัญญาชน ทัชญา เพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ 8
- ศูนย์วิทย์ฯ ที่ 1 เชียงใหม่ พัฒนาการตรวจปริมาณกัญชาในเลือดได้เป็นแห่งแรกของประเทศ 9
- กรมวิทย์ฯ แนะนำวิธีเลือกใช้ เจลแอลกอฮอล์ หรือ สเปรย์แอลกอฮอล์ ให้ปลอดภัย 10
- วิธีเลือกใช้เจลแอลกอฮอล์ หรือสเปรย์แอลกอฮอล์ให้ปลอดภัย 11
- ลุ้นรับรางวัล คำตามประจำฉบับ 11
- โรคไข้วัดจ้อยงุลาญ หรือโรคไข้วัดจ้อยงุลาญ 12

ว่านหางจระเข้ ดับพิษร้อน บำรุงร่างกาย

ชื่อทางวิทยาศาสตร์ Aloe vera (L.) Burm.f.
วงศ์ ASPARAGACEAE
ชื่ออื่นๆ ว่านไฟไหม้ หางตะเข้ หางจระเข้

ลักษณะของพืช

ว่านหางจระเข้เป็นไม้ล้มลุก ลำต้นมีข้อและปล้องสั้นๆ ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ เป็นกระจุกรอบลำต้น แผ่นใบหนา อวบน้ำ มีน้ำยางใสสีน้ำตาลอมเหลือง รสขมมาก ใบรูปใบหอกแคบ โคนใบแผ่ออกเป็นกาบหุ้มลำต้น ปลายใบเรียวแหลม ขอบใบจักเป็นหนามแบบฟันเลื่อย ดอกช่อกระจุก ก้านช่อดอกยาว ตั้งตรง ดอกย่อยโค้งลง ใบประดับย่อย รูปใบหอกติดทน กลีบรวม 2 ชั้น ชั้นนอกสีแดงส้ม โคนกลีบเชื่อมติดกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็นแฉกลึก 2 แฉก ชั้นในสีเหลือง มี 3 กลีบ แยกกัน เกสรเพศผู้ 6 อัน ก้านชูเกสรยาว แยกกัน เกสรเพศเมีย รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ ภายในแบ่งเป็น 3 ช่อง ก้านชูเกสรยาว ยอดเกสรมีขนาดเล็ก ผลเป็นฝัก มี 3 พู ผลแห้งแตกตามแนวกึ่งกลาง เมล็ดสีดำ มีหลายเมล็ด

ประโยชน์ทางยา

ใบสดใช้แก้พิษไฟไหม้หรือร้อนน้ำร้อนลวก พอกฝี ทาแผลไฟไหม้ ดับพิษร้อน สิวฝ้า รอยแผลเป็น บำรุงร่างกาย แก้ร้อนใน วันรับประทานรักษาโรคกระเพาะ ปิดขมับแก้ปวดหัว แผลสด แผลเรื้อรัง ผสมกับสารส้มรับประทานแก้หนองใน ยาตำเป็นยาระบาย

ลักษณะของเครื่องยา

ใบสดอวบน้ำสีเขียว ผิวใบเรียบ ขอบใบมีหนาม ใบภาคตัดขวาง มีลักษณะคล้ายวัน นิ้ม ใส มียางสีเหลืองที่บริเวณขอบใบ มีกลิ่น ยาตำเป็นส่วนของน้ำยาสีเหลืองจากใบ นำมาเคี้ยวจนเป็นสีดำ มีลักษณะเป็นก้อน แข็ง เป็นมันวาว มีกลิ่นเฉพาะ

ข้อมูลจาก ... หนังสือเครื่องยาสมุนไพร
สถาบันวิจัยสมุนไพร

บ.ก. บอกล่าว

จดหมายข่าวฉบับนี้ มีเรื่องราวดีๆ มานำเสนอ อาทิ 80 ปี กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ วิจัยและพัฒนา เพื่อสุขภาพที่ดีของคนไทย “ดร.สาธิต” เปิดศูนย์รวมบริการ กรมวิทย์ฯ โฉมใหม่ รับตัวอย่างผ่านระบบไอ แล็บ พลัส และรายงานผลแบบออนไลน์ บริการรวดเร็ว ลดการรอคอย “ดร.สาธิต” ยกย่อง อสม.นักวิทย์ ด้านหน้าเฝ้าระวัง แจ้งเตือนภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพอันตรายในชุมชน

การเตือนภัยสุขภาพฉบับนี้ มีเรื่องของโรคไข้ปวดข้อยุงลาย หรือโรคไข้ชิคุนกุนยา และกรมวิทย์แนะวิธีเลือกใช้เจลแอลกอฮอล์ หรือสเปรย์แอลกอฮอล์ให้ปลอดภัย เรื่องราวน่าสนใจอีกมากมาย ติดตามอ่านได้ในฉบับนี้

บรรณาธิการ

80 ปี กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ วิจัยและพัฒนา เพื่อสุขภาพที่ดีของคนไทย

เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ.2565 ที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ จ.นนทบุรี ดร.สาธิต ปิตุเตชะ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข พร้อมด้วยนางสุพัชรี ธรรมเพชร ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข คณะผู้บริหารกระทรวงสาธารณสุข

นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ร่วมพิธีเปิดงานวันคล้ายวันสถาปนากรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ครบ 80 ปี ภายใต้ชื่องาน “80 ปี การวิจัยและพัฒนา เพื่อสุขภาพที่ดีของคนไทย” และมอบรางวัลบุคลากรดีเด่น ประจำปี 2564

ดร.สาธิต ปิตุเตชะ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข กล่าวว่า กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ จัดตั้งขึ้นภายใต้กระทรวงสาธารณสุข มีบทบาทภารกิจในการให้บริการตรวจวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์สุขภาพ ชันสูตรโรค และเฝ้าระวังความปลอดภัยทางห้องปฏิบัติการด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข ตลอด 80 ปีที่ผ่านมา กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้มุ่งมั่นพัฒนาศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ ให้มีความทันสมัย มีนวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยจำนวนมาก และสามารถสนับสนุนการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขของประเทศให้บรรลุวัตถุประสงค์ “ประชาชนแข็งแรง เศรษฐกิจไทยแข็งแรง ประเทศไทยแข็งแรง”

ดร.สาธิต กล่าวต่อว่า จากเหตุการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้แสดงศักยภาพให้เห็นว่าสามารถตรวจยืนยันการติดเชื้อในผู้ป่วยรายแรก ด้วยการถอดรหัสพันธุกรรมทั้งจีโนม จนกระทั่งนำไปสู่การพัฒนาชุดตรวจวินิจฉัย Real-time RT-PCR ที่มีความแม่นยำ ถูกต้อง นอกจากนี้ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ยังขยายขีดความสามารถในการตรวจเชื้อโควิด 19 ในประเทศให้เพียงพอด้วยการ พัฒนาห้องปฏิบัติการทั่วประเทศให้เป็นเครือข่ายช่วยตรวจการติดเชื้อโควิด 19 ตามโครงการ 1 แล็บ 1 จังหวัด รายงานผลภายใน 24 ชั่วโมง ทำให้ประเทศไทยมีศักยภาพในการค้นหาผู้ติดเชื้อในทุกพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว และในการระบาดระยะต่อมายังได้พัฒนาและดำเนินการเฝ้าระวังการกลายพันธุ์ของเชื้อโควิด 19 ซึ่งทำให้การวางมาตรการ

ป้องกันควบคุมโรคของกระทรวงสาธารณสุขและของประเทศมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

“นอกจากนี้ยังได้ตอบสนองและร่วมขับเคลื่อนนโยบายให้สมุนไพรไทยเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะพืชกัญชา ซึ่งกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์มีส่วนร่วมดำเนินการอย่างครบวงจร ตั้งแต่การปลูก การสกัด การวิเคราะห์ และการวิจัย เพื่อต่อยอดสู่การใช้ประโยชน์กัญชาในทางการแพทย์ ผลงานที่ชัดเจน อาทิ การพัฒนากัญชาพันธุ์ไทย 4 พันธุ์ ที่มีลักษณะเด่นเฉพาะ ให้สารสำคัญในสัดส่วนที่ต่างกัน และได้รับการจดทะเบียนรับรองสายพันธุ์ เพื่อเป็นสายพันธุ์อ้างอิงของประเทศไทยแล้ว ซึ่งจะเป็นการพัฒนาและสร้างมูลค่าสมุนไพรไทยสู่สมุนไพรโลก ช่วยให้ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมสมุนไพรเพิ่มขึ้น และยังได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านกัญชาทางการแพทย์อย่างต่อเนื่อง” ดร.สาธิต กล่าว

ด้านนายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าวเพิ่มเติมว่า ในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนากรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ครบ 80 ปีในปีนี้ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้จัดงานขึ้น โดยกิจกรรมภายในงานช่วงเช้ามีพิธีส่งมอบรางวัลแก่บุคลากรดีเด่น การประกาศรางวัลบุคคลทรงคุณค่า พิธีเปิดศูนย์รวมบริการ One Stop Service Center กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และช่วงบ่ายมีกิจกรรมเยี่ยมชมห้องปฏิบัติการกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ (Open House Online) อาทิ ห้องปฏิบัติการชีวโมเลกุลระดับ 3 (BSL 3) ห้องปฏิบัติการตรวจยืนยัน COVID-19 ห้องปฏิบัติการกัญชาทางการแพทย์ ศูนย์เทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขที่วิจัยและผลิตชุดทดสอบอย่างง่าย เช่น ชุดตรวจแอนติบอดี ห้องปฏิบัติการทดสอบหน้ากากอนามัยทางการแพทย์ และการทดสอบเครื่องวัดความดันโลหิต ตรวจวิเคราะห์เครื่องสำอาง ตรวจวิเคราะห์วัตถุอันตราย และศูนย์เครื่องยาสมุนไพร โดยได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดงานให้เข้ากับสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ใช้แนวทางเว้นระยะห่าง จำกัดจำนวนผู้ร่วมงาน เพื่อลดปัญหาความแออัด นอกจากนี้ได้จัดช่องทางในรูปแบบออนไลน์ และการถ่ายทอดสด (Live) ผ่าน Fanpage Facebook กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ให้ประชาชนทั่วไปและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับชมงานและร่วมแสดงความยินดีอีกด้วย

สำนักงานเลขาธิการกรม... รายงาน

"ดร.สาริต" เปิดศูนย์รวมบริการ กรมวิทย์ฯ โฉมใหม่ รับตัวอย่าง ผ่านระบบไอ แล็บ พลัส และรายงานผลแบบออนไลน์ บริการรวดเร็ว ลดการรอคอย...

วันที่ 10 มีนาคม พ.ศ.2565 ที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ จ.นนทบุรี ดร.สาริต ปิตุเตชะ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข พร้อมด้วย นางสุพัทธรี ธรรมเพชร ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข คณะผู้บริหารกระทรวงสาธารณสุข นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และผู้บริหารกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ร่วมพิธีเปิดศูนย์รวมบริการ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ดร.สาริต ปิตุเตชะ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข กล่าวว่า ตามนโยบายของรัฐบาล เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว แก่ผู้มาใช้บริการทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์จึงได้จัดตั้ง ศูนย์รวมบริการ One Stop Service Center เป็นหน่วยงาน ภายในขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 เพื่อให้เป็นหน่วยบริการรับตัวอย่าง ตรวจวิเคราะห์ ณ จุดเดียว ให้กับผู้รับบริการในการติดต่อ และ นำส่งตัวอย่างผลิตภัณฑ์สุขภาพตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ ที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตั้งแต่การขอรับคำปรึกษาการ ส่งตัวอย่าง การยื่นคำขอ การขอรับใบอนุญาตรับรอง และการ

ชำระค่าธรรมเนียมการตรวจวิเคราะห์ทำให้ผู้รับบริการสามารถ ดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว สำหรับการให้บริการรับตัวอย่าง ผลิตภัณฑ์สุขภาพและขอรับรายงานผลการตรวจวิเคราะห์ ผลิตภัณฑ์ที่ส่งตรวจ ได้แก่ อาหาร ยา สมุนไพร วัคซีนชีววัตถุ เครื่องสำอาง วัตถุอันตรายที่ใช้ทางการสาธารณสุข ผลิตภัณฑ์รังสี และเครื่องมือแพทย์ นอกจากนี้หากผู้ส่งตัวอย่างต้องการปรึกษา ข้อมูลด้านวิชาการจะมีนักวิชาการจากห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง ให้คำปรึกษาเฉพาะผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

ดร.สาริต กล่าวต่อว่า ที่ผ่านมาศูนย์รวมบริการกรมวิทยาศาสตร์ การแพทย์มีการให้บริการรับตัวอย่าง โดยเฉลี่ยมากกว่า 50,000 ตัวอย่างต่อปี ต่อมาในปี พ.ศ.2563 มีการปรับปรุงอาคารสถานที่ ให้บริการทั้งหมด และได้เพิ่มจุดบริการอื่นๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มารับบริการและเจ้าหน้าที่ ประกอบด้วย ร้านค้าสวัสดิการกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เพื่อจำหน่ายสินค้า และผลิตภัณฑ์ที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ไปร่วมพัฒนายกระดับ คุณภาพผลิตภัณฑ์ และสินค้านวัตกรรมอื่นๆ ที่คิดค้นโดยนักวิจัย ของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ร้านค้าองค์การเภสัชกรรม ร้านกาแฟ และเพิ่มพื้นที่ในส่วน Co-working space สำหรับการนั่งทำงานพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือใช้ปฏิบัติงานภายนอก ห้องปฏิบัติการ โดยสนับสนุนระบบสัญญาณ wifi เป็นต้น

“ปัจจุบันได้เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการรับตัวอย่าง เพื่อตรวจวิเคราะห์โดยผ่านระบบออนไลน์ ที่เรียกว่า ไอ แล็บ พลัส (iLab Plus) เพื่อจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจวิเคราะห์ และรายงานผลวิเคราะห์ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-report) ทำให้การบริการรวดเร็ว ลดระยะเวลาในการเดินทางมาติดต่อ ส่งตัวอย่างและรับผลวิเคราะห์ที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์” ดร.สาริต กล่าว

ศูนย์รวมบริการกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์...รายงาน

“ดร.สาธิต” ยกย่อง อสม.บักวิทย์ ด้านหน้าเฝ้าระวัง แจ้งเตือนภัย ผลิตภัณฑ์สุขภาพอันตรายในชุมชน

ผู้ประกอบการในการแข่งขัน และยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน สร้างโอกาสการต่อยอดสู่ตลาดสากล ทำให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพผลิตภัณฑ์ สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชนและเศรษฐกิจของประเทศ

ดร.สาธิต กล่าวต่อว่า ในวันที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับโรคโควิด 19 อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน และอสม. ATK ได้นำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ไปใช้ทำงานอย่างเข้มแข็ง ทั้งเฝ้าระวังตรวจคัดกรองด้วยชุดตรวจ ATK เชิญชวนฉีดวัคซีน การช่วยเหลือรักษาผู้ป่วย และการจัดระบบเฝ้าระวังโควิด 19 ในชุมชน พร้อมกันนี้ขอขอบคุณ และชื่นชม อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน เป็นด้านหน้า หุ่นเท เสี่ยงสละ ทำงานเพื่อส่วนรวม ในการเฝ้าระวัง ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์สุขภาพ รวมทั้งการส่งเสริมการป้องกันควบคุมโรคในชุมชน

นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าวเพิ่มเติมว่า เนื่องในวันอาสาสมัครสาธารณสุขแห่งชาติ ซึ่งตรงกับวันที่ 20 มีนาคมของทุกปี กระทรวงสาธารณสุขได้จัดกิจกรรมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ อสม.ที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสุขภาพของประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยการยกย่องและเชิดชูเกียรติ อสม.ที่ทำความดี

ความชอบ และมีผลงานอันเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติเป็นประจำทุกปี และมีการมอบรางวัล อสม.ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน ดีเด่นระดับชาติ และระดับภาคอีกด้วยโดยในปีนี้มีผู้ที่ได้รับรางวัล อสม.ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน

ดีเด่นระดับชาติ จำนวน 1 ราย ได้แก่ นางสาวรัชณี บุญสกันท์ อสม. หมู่ 4 ต.ตะพง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ส่วนรางวัล อสม.ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชนดีเด่น ระดับภาค จำนวน 3 ราย ได้แก่ ภาคเหนือ นางสาวสุธารส ทาเสน อสม. หมู่ 4 ต.สถาน อ.น่าน อ.จ.น่าน ภาคตะวันออกเฉิงเหนือ นางสาวศิริวรรณ ภูเวียง อสม. หมู่ 3 ต.นาม่วง อ.ประจักษ์ ศิลปาคม จ.อุดรธานี ภาคกลาง นางภัคพัฒน์ ทองเหลือ ต.คูคต อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี และอสม. ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน ดีเด่น ระดับเขตอีก 8 ราย

ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์...รายงาน

เมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2565 ที่ห้องแอมเบอร์ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จ.นนทบุรี ดร.สาธิต ปิตุเตชะ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข กล่าวภายหลังเป็นประธานในพิธีเปิด Kick off งานวิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชนว่าปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพ อาหาร ยา และเครื่องสำอางที่ไม่มีคุณภาพจากตลาดนัด รถเร่ ที่เข้ามาขายในชุมชน ทำให้ชาวบ้านตกเป็นเหยื่อโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ต้องสูญเสียทรัพย์สิน เกิดการเจ็บป่วยหรืออาจเสียชีวิต กระทรวงสาธารณสุขตระหนักถึงความจำเป็นในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนมีความรู้ที่ถูกต้องและมีเครื่องมือตรวจสอบความไม่ปลอดภัยของผลิตภัณฑ์สุขภาพได้ด้วยตนเอง จึงมอบหมายให้กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ขับเคลื่อนงานวิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชนและพัฒนาระบบการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านสุขภาพในระดับปฐมภูมิทั้งประเทศ โดยร่วมกับภาคีเครือข่ายด้านสาธารณสุขและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่และได้จัดตั้งศูนย์แจ้งเตือนภัยเฝ้าระวัง และรับเรื่องร้องเรียนปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชนตำบล และอำเภอ จำนวน 547 แห่ง กระจายอยู่ในพื้นที่ 419 อำเภอหรือคิดเป็นร้อยละ 47.7 ของอำเภอในประเทศไทย มีอำเภอต้นแบบศูนย์แจ้งเตือนภัยทั้งหมด 24 แห่งกระจายอยู่ในทุกเขตสุขภาพ และมี “อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน” ซึ่งเป็น อสม.ที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตรของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กว่า 13,000 คนทั่วประเทศ เป็นกลไกหลักที่ช่วยดูแลสุขภาพและสื่อสารแจ้งข่าวร้ายกระจายข่าวดีให้กับคนในชุมชน ผ่านระบบฐานข้อมูลหน้าต่างเตือนภัยสุขภาพ “กรมวิทย์ with you” ทำให้เกิดเครือข่ายในการแก้ไขปัญหาด้านคุ้มครองผู้บริโภคของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมส่งผลให้ การสาธารณสุขไทยเข้มแข็ง ประเทศไทยก้าวสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

นอกจากนี้กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ยังได้พัฒนาคุณภาพและกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน OTOP และ SMEs ด้านอาหารและเครื่องสำอางผสมสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน จนสามารถยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์สู่ Smart product รวม 81 ผลิตภัณฑ์ และ Safety product รวม 139 ผลิตภัณฑ์ เพิ่มขีดความสามารถของ

สัมมนาเชิงปฏิบัติการลดการใช้ดุลพินิจจากการปฏิบัติงาน

นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นประธานเปิดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการลดการใช้ดุลพินิจจากการปฏิบัติงาน โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือบุคลากรระดับผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่ม/ฝ่าย และผู้ปฏิบัติงานกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ทั้งส่วนกลางและศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ได้อย่างถูกต้องในหน่วยงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ห้องประชุม 110 ชั้น 1 อาคาร 100 ปี การสาธารณสุขไทย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และผ่านระบบออนไลน์ Zoom วันที่ 3 มีนาคม พ.ศ.2565

ประชุมวิชาการกัญชาทางการแพทย์สัญจรแห่งแรกตลุยกาพที่ 9 จ.สุรินทร์

นายแพทย์วัลลภ อู่พงษ์ รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ พร้อมด้วยเภสัชกรหญิงศิริวรรณ ชัยสมบุญพันธ์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสมุนไพร และเภสัชกรบรรจง กิติรัตน์ตระกูล ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 9 นครราชสีมา เยี่ยมชมนิทรรศการมาตรฐานกัญชาสายพันธุ์ไทยและห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์คุณภาพและความปลอดภัยวัตถุดิบที่มีส่วนประกอบของกัญชากัญชง ในการประชุมวิชาการกัญชาทางการแพทย์สัญจร โดยเริ่มแห่งแรกที่เขตสุขภาพที่ 9 จ.สุรินทร์ และมหกรรม “ปลดล็อก กัญชากัญชง สร้างสุขภาพ สร้างรายได้” สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรทางการแพทย์ อสม. ประชาชนทั่วไปและผู้ประกอบการในพื้นที่นำพืชกัญชามาใช้ประโยชน์ทั้งด้านการแพทย์และเชิงเศรษฐกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ที่อาคารเรียนรวม 100 ปี คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ.2565

สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อผลักดันการยกระดับคะแนน CPI

นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เปิดโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อผลักดันการยกระดับคะแนน

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI) ของประเทศไทยและนโยบายไม่รับของขวัญ (No Gift Policy) และการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interest: COI) โดยมี นายแพทย์พิเชฐ บัญญัติ รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และหัวหน้ากลุ่มงานจริยธรรม กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าวรายงานโครงการ โดยได้รับเกียรติจาก ว่าที่ร้อยโท ดร.เจนรบ พลเดช ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมธรรมาภิบาลในภาครัฐ สำนักงาน ป.ป.ท. เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้กับบุคลากรกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ณ ห้องประชุม 801 ชั้น 8 อาคาร 8 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์โปรแกรม zoom ไปยังผู้เข้าร่วมสัมมนาทั้งส่วนกลาง และศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ วันที่ 8 มีนาคม พ.ศ.2565

ตรวจเยี่ยมการดำเนินงานศูนย์วิจัยฯ ที่ 6 ชลบุรี

นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นประธานการประชุมกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ครั้งที่ 3/2565 พร้อมตรวจเยี่ยมการดำเนินงานของศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์

ที่ 6 ชลบุรี ในการเป็นห้องปฏิบัติการทางการแพทย์และสาธารณสุข ครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบ 8 จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ ชลบุรี สมุทรปราการ ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง จันทบุรี สระแก้ว และตราด โดยมี รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ คณะผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ ทั้งส่วนกลางและศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เข้าร่วมการประชุม วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ.2565

“ปลดล็อก กัญชา กัญชง สร้างสุขภาพ สร้างรายได้” ของเขตสุขภาพที่ 5

นายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข พร้อมด้วยนายแพทย์เกียรติภูมิ วงศ์รจิต ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เปิดประชุมวิชาการ กัญชาทางการแพทย์สัญจร และมหกรรม “ปลดล็อก กัญชา กัญชง สร้างสุขภาพ สร้างรายได้” ของเขตสุขภาพที่ 5 สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรทางการแพทย์ อสม. ประชาชนทั่วไปและผู้ประกอบการในพื้นที่นำพืชกัญชามาใช้ประโยชน์ทั้งด้านการแพทย์และเชิงเศรษฐกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยมี นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ พร้อมด้วยเภสัชกรหญิงศิริวรรณ ชัยสมบูรณ์พันธ์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสมุนไพร และนางสาวเกสร บุญยรัักษ์โยธิน ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 5 สมุทรสงคราม ให้การต้อนรับและเยี่ยมชมนิทรรศการมาตรฐานกัญชาสายพันธุ์ไทยและห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์คุณภาพและความปลอดภัยวัตถุดิบที่มีส่วนประกอบของกัญชากัญชง ที่โรงเรียนประชานุเคราะห์ 45 อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี วันที่ 11 มีนาคม พ.ศ.2565

แถลงข่าวประเด็น ความคืบหน้าการเฝ้าระวังสายพันธุ์โควิด 19 ในประเทศไทย

นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ พร้อมด้วย นายแพทย์บัลลังก์ อุปพงษ์ รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ แถลงข่าวประเด็นความคืบหน้าการเฝ้าระวังสายพันธุ์โควิด 19 ในประเทศไทย พร้อมตอบข้อซักถามจากสื่อมวลชน โดยมีนายแพทย์ อาชวินทร์ โรจนวิวัฒน์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข ให้ข้อมูลในการ

แถลงถ่ายทอดสดระบบออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์กระทรวงสาธารณสุข ณ ศูนย์แถลงข่าวโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงสาธารณสุข ห้องประชุมไฟจิตร ปะวะบุตร อาคาร 7 ชั้น 9 ตึกสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จ.นนทบุรี วันที่ 14 มีนาคม พ.ศ.2565

สัมมนาผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบูรณาการด้านยาเสพติด

นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เปิดโครงการสัมมนาผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบูรณาการด้านยาเสพติด กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยได้รับเกียรติจาก นายจิตนรา นวรัตน์ อัยการอาวุโส สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาการสอบสวนและการดำเนินคดี สำนักงานอัยการสูงสุด และนายประภาภรณ์ ขอบไพบุลย์ กองกฎหมาย สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นวิทยากรอภิปรายเรื่อง พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.2564 ว่าด้วยการตรวจจับ การตรวจพิสูจน์ การนำไปใช้ประโยชน์และการรายงานผลยาเสพติด ให้ความรู้กับบุคลากรสำนักยาและวัตถุเสพติด หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ณ ห้องประชุม 801 ชั้น 8 อาคาร 8 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โปรแกรม zoom ไปยังผู้เข้าร่วมสัมมนาออนไลน์ วันที่ 15 มีนาคม พ.ศ.2565

สัมมนาเชิงปฏิบัติการจัดทำข้อกำหนดจริยธรรมกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

นายแพทย์ปิยะ ศิริลักษณ์ รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เปิดโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการจัดทำข้อกำหนดจริยธรรม กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยที่พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ.2562 มาตรา 5 ได้กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่าง

มีคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อใช้เป็นหลักสำคัญในการจัดทำประมวลจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าว กลุ่มงานจริยธรรมจึงได้จัดโครงการนี้ขึ้น โดยได้รับเกียรติจาก นายพลังจิต โกศลวิวัฒน์ ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สำนักงาน ก.พ. เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ ณ ห้องประชุม 110 ชั้น 1 อาคาร 100 ปี การสาธารณสุขไทย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์โปรแกรม zoom ไปยังผู้เข้าร่วมสัมมนาทั้งส่วนกลางและศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ วันที่ 15 มีนาคม พ.ศ.2565

กรมวิทย์ฯ บริการประชาชน

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ร่วมให้บริการประชาชนในงาน Thailand International Health Expo 2022 ภายในบูธบริการประชาชนมีกิจกรรมการสาธิตและให้บริการตรวจสารปนเปื้อนในอาหาร สาธิตการตรวจคุณภาพหน้ากากอนามัย และการสาธิตการใช้งานแอปพลิเคชันยา และยาสมุนไพร จัดขึ้นระหว่าง วันที่ 17-20 มีนาคม พ.ศ.2565 ณ รอยัล พารากอนฮอลล์ ชั้น 5 สยามพารากอน กรุงเทพฯ

กรมวิทย์ฯ ร่วม 2 หน่วยงาน จับเคลื่อนการวิจัยและพัฒนา กัญชา เพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ความร่วมมือด้านการวิจัยกัญชาทางการแพทย์

เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ.2565 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ลงนามความร่วมมือทางวิชาการ ในการวิจัยและพัฒนาด้านกัญชงและกัญชาของประเทศสู่การใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ กับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และลงนามความร่วมมือด้านการวิจัยกัญชาทางการแพทย์ กับ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์เพชรลานนา จ.ลำปาง โดยมี กำหนดระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี 2565 - 2570 ณ ห้องประชุม 902 ชั้น 9 อาคาร 100 ปี การสาธารณสุขไทย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ จ.นนทบุรี

นายแพทย์พิเชฐ บัญญัติ รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ได้รับมอบหมายจาก นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ให้เป็นประธานในพิธีฯ โดย นายแพทย์พิเชฐ กล่าวถึงการลงนามความร่วมมือในครั้งนี้ว่า กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีการดำเนินงานด้านสมุนไพรอย่างครบวงจร โดยมีกระบวนการตั้งแต่การปลูกและอนุรักษ์สายพันธุ์ การจัดจำแนกสายพันธุ์ การศึกษาวิจัยระยะพรีคลินิกการศึกษาวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรที่มีคุณภาพและความปลอดภัย

นอกจากนี้กรมได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ ตั้งแต่การปลูก การสกัด การวิเคราะห์ และการวิจัย เพื่อต่อยอดสู่การใช้ประโยชน์ ทั้งในเชิงนโยบาย เชิงสาธารณสุข และเชิงพาณิชย์ ตลอดจนถ่ายทอดเทคโนโลยีและส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการกับภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของประเทศ ซึ่งการร่วมมือกับสถาบันวิจัยและพัฒนา

พื้นที่สูง จะเป็นการบูรณาการการทำงานและการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการศึกษาวิจัยและพัฒนาต่อยอดงานวิจัยด้านกัญชง กัญชาอย่างครบวงจรและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ บุคลากร และทรัพยากรในการวิจัยและการพัฒนา ด้านกัญชง กัญชาอย่างสร้างสรรค์ อันจะส่งผลให้เกิดการผลักดันการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าของกัญชง กัญชาต่อไป

นายแพทย์พิเชฐ กล่าวต่ออีกว่า สำหรับความร่วมมือกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์เพชรลานนา จ.ลำปาง เป็นความร่วมมือในการศึกษาและพัฒนากระบวนการปลูกกัญชาในสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมของแต่ละสายพันธุ์ให้ได้กัญชาที่มีคุณภาพสำหรับการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์และเป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์อ้างอิงของกัญชาพันธุ์ไทยต่อไป

“ที่ผ่านมารกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ได้วิจัยเพื่อจำแนกสายพันธุ์ โดยพัฒนาพันธุ์กัญชาไทย 4 พันธุ์ดั้งเดิม ได้แก่ กัญชาพันธุ์หางกระรอก หางเสือ ตะนาวศรีก้านขาว และตะนาวศรีก้านแดง รวมทั้งศึกษาทางด้านพฤกษศาสตร์ สารพันธุกรรม และทางด้านเคมีของกัญชาแต่ละพันธุ์ ซึ่งผลจากการศึกษา พบว่า กัญชาพันธุ์ไทยนั้น มีลักษณะเด่นถึง 3 แบบ คือ

แบบที่ 1 คือ กัญชาพันธุ์ที่ให้สาร THC สูง ได้แก่ กัญชาพันธุ์หางเสือ และตะนาวศรีก้านขาว

แบบที่ 2 คือ กัญชาที่ให้สาร THC และ CBD ในสัดส่วนที่เท่ากัน ได้แก่ กัญชาพันธุ์หางกระรอก

และแบบที่ 3 คือ กัญชาที่ให้สาร CBD สูง ได้แก่ กัญชาพันธุ์ตะนาวศรีก้านแดง ซึ่งกัญชาแต่ละสายพันธุ์ที่ให้สารสำคัญในสัดส่วนที่ต่างกันนั้นก็จะมีกรบ่งใช้หรือเหมาะกับการรักษาโรคที่ต่างกันอีกด้วย และในขณะนี้เราได้ดำเนินการศึกษาเทคนิคการปลูกกัญชาให้มีคุณภาพดีและสารสำคัญสูง ในโรงเรือนแบบ Green House และได้รับจดทะเบียนรับรองสายพันธุ์เพื่อเป็นสายพันธุ์อ้างอิงของประเทศไทยแล้ว” นายแพทย์พิเชฐ กล่าว

สถาบันวิจัยสมุนไพร...รายงาน

ศูนย์วิจัยฯ ที่ 1 เชียงใหม่ พัฒนาการตรวจปริมาณกัญชาในเลือดได้เป็นแห่งแรกของประเทศ เตรียมเปิดให้บริการ ส.ค.นี้

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข เผยว่าศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 1 เชียงใหม่ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ พัฒนาวิธีการตรวจปริมาณกัญชาในเลือดสำเร็จเป็นหน่วยงานแรกของประเทศ และยังร่วมกับเครือข่ายด้านการแพทย์และสาธารณสุขในพื้นที่ ศึกษาวิจัยกัญชา กัญชง รวมถึงศึกษาฤทธิ์น้ำมันกัญชาในผู้ป่วยมะเร็ง เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ พร้อมพัฒนาชุดตรวจปริมาณสารสำคัญต่างๆ รองรับนโยบายส่งเสริมกัญชา กัญชงเป็นพืชเศรษฐกิจ

ดร.สาธิต ปิตุเตชะ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข พร้อมด้วย นายแพทย์พิเชฐ บัญญัติ รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ นายแพทย์จตุชัย มณีชัย นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ และคณะลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานของศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 1 เชียงใหม่ และกล่าวว่า ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 1 ได้ตอบสนองนโยบายของรัฐบาล และกระทรวงสาธารณสุขที่มุ่งส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์พืชกัญชาและกัญชง ทั้งในเชิงการแพทย์และเชิงเศรษฐกิจ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและชุมชนโดยมีการพัฒนาศักยภาพในการตรวจปริมาณสารสำคัญต่างๆ ของกัญชาและกัญชง และที่น่าชื่นชมคือ การพัฒนาวิธีการตรวจปริมาณกัญชาในเลือดผู้ป่วยที่ได้รับกัญชาจากการรักษาหรือได้รับในรูปแบบอื่น นับเป็นหน่วยงานแรกของประเทศไทยที่สามารถตรวจหาปริมาณกัญชาในเลือดผู้ป่วยได้ คาดว่าจะสามารถเปิดให้บริการได้ภายในเดือนสิงหาคม พ.ศ.2565 นี้

นอกจากนี้ ยังมีการร่วมมือกับคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ การศึกษาระดับสารออกฤทธิ์ และเมแทบอลิต์ในพลาสมา และประสิทธิภาพการลดปวดของผู้ป่วยมะเร็ง ซึ่งเป็นการศึกษาระดับสารออกฤทธิ์ในร่างกายผู้ป่วยมะเร็งทุกชนิดในระยะแพร่กระจาย โดยใช้ผลิตภัณฑ์น้ำมันกัญชา 2 สูตร คือ น้ำมันกัญชา

ขององค์การเภสัชกรรม และน้ำมันกัญชาสูตรตำรับหมอเดชา ส่วนการพัฒนาชุดตรวจ สารสำคัญที่สำเร็จแล้ว เช่น ชุดตรวจปริมาณสารสำคัญ THC ในกัญชง ซึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาต่อยอดให้เป็นชุดตรวจวัดปริมาณ THC และ CBD (Cannabis Test Kit) สามารถตรวจได้ทั้งพืชกัญชา กัญชง และผลิตภัณฑ์กัญชา เช่น น้ำมันกัญชา สารสกัดจากกัญชา เพื่อตรวจสอบปริมาณ THC ตามกฎหมายยาเสพติดฉบับใหม่, นอกจากนี้ยังได้พัฒนาชุดตรวจเบื้องต้นอย่างง่ายเพื่อทดสอบ น้ำมันกัญชา สารสกัดกัญชา อาหาร ยา เครื่องสำอาง ว่ามีส่วนผสมของกัญชา อยู่ในผลิตภัณฑ์นั้นหรือไม่ และยังเตรียมพัฒนาชุดทดสอบตะกั่วในกัญชา, ชุดทดสอบยาฆ่าแมลงในกัญชา รวมถึงได้พัฒนาสารมาตรฐาน THC CBD และ CBN เพื่อลดการนำเข้าสารมาตรฐานที่ใช้ในห้องปฏิบัติการจากต่างประเทศ นับว่าเป็นหน่วยงานวิชาการด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประชาชนได้อย่างสมบูรณ์แบบ ดร.สาธิต กล่าวในตอนท้าย

ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 1 เชียงใหม่ ... รายงาน

กรรมวิธี แวะวิธีเลือกใช้ เจลแอลกอฮอล์ หรือ สเปรย์แอลกอฮอล์ ให้ปลอดภัย

นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าวว่า หนึ่งในมาตรการที่กระทรวงสาธารณสุขรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการล้างมือบ่อยๆ เพื่อลดการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และหากไม่สามารถล้างมือด้วยสบู่และน้ำได้ ทั้งนี้แนะนำให้ใช้ เจลแอลกอฮอล์หรือสเปรย์แอลกอฮอล์ที่เรียกโดยรวมว่า ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดมือแบบไม่ต้องล้างน้ำออก จัดเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางควบคุมมีคุณสมบัติในการฆ่าเชื้อ เนื่องจากมีแอลกอฮอล์ ส่วนประกอบสำคัญส่วนใหญ่ที่นิยมใช้ คือ เอทานอล หรือเอทิลแอลกอฮอล์ ในปริมาณไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 โดยปริมาตร และอาจมีสารฆ่าเชื้อ เช่น ไตรโคลซาน สารที่ทำให้เกิดสภาพเจล เช่น คาร์โบเมอร์ สารให้ความชุ่มชื้น ลดการแห้งของผิว เช่น ว่านหางจระเข้ ที่หรือยอล์ กลีเซอรอล สีและน้ำหอม เป็นส่วนผสม

นายแพทย์ศุภกิจ กล่าวต่อว่า สำหรับข้อควรระวังและปัญหาที่มักพบในการใช้เจลแอลกอฮอล์หรือ สเปรย์แอลกอฮอล์ มีดังนี้

1. **ระเหยเร็ว** การใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ต้องระมัดระวัง เนื่องจากเป็นสารที่ระเหยง่าย เมื่อหยุดหรือฉีดลงบนฝ่ามือแล้ว ควรยื่นให้ออกห่างจากใบหน้าและลำตัว เพื่อป้องกันไอระเหยเข้าสู่จมูกและตา หรือหันหน้าออกไม่ได้รับไอระเหยโดยตรง ภูให้ทั่วทั้งฝ่ามือ หลังมือ ซอกนิ้ว และเล็บ แล้วปล่อยให้ระเหยหรือแห้งหมดก่อนที่จะไปสัมผัสส่วนต่างๆ ของร่างกาย และควรเก็บในภาชนะที่ปิดสนิท เพื่อป้องกันการระเหยของแอลกอฮอล์ และการเปิดภาชนะบ่อยๆ อาจทำให้ปริมาณความเข้มข้นแอลกอฮอล์ลดลง จนส่งผลให้ประสิทธิภาพในการฆ่าเชื้อลดลง

2. **ติดไฟง่าย** ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ในปริมาณมาก ซึ่งสามารถติดไฟได้ ดังนั้นการใช้ ควรอยู่ให้ห่างจากเปลวไฟ โดยเฉพาะผู้สูบบุหรี่ ควรระวังเป็นพิเศษ

3. **ระคายเคืองผิวหนังและดวงตา** ไม่ควรใช้ผลิตภัณฑ์กับเด็กทารก และบริเวณผิวบอบบาง เช่น รอบดวงตา และบริเวณที่ผิวอักเสบ มีสิ่ว มีบาดแผล เมื่อหยุดเจลแอลกอฮอล์หรือฉีดสเปรย์แอลกอฮอล์ลงบนฝ่ามือแล้ว ไม่ควรสัมผัสใบหน้า จมูก และตา

4. **เครื่องสำอางปลอม** หากมีการนำเมทานอล หรือเมทิลแอลกอฮอล์ มาผสมในผลิตภัณฑ์มากกว่าร้อยละ 5 จะจัดเป็นเครื่องสำอางปลอม เนื่องจากเป็นแอลกอฮอล์ที่ใช้สำหรับอุตสาหกรรม และห้ามใช้กับร่างกาย อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ เช่น การสัมผัส

ทางผิวหนัง จะทำให้เกิดการสูญเสียชั้นไขมันของผิวหนัง แห้ง แดง เกิดผื่นแดง การหายใจรับไอระเหยของเมทานอลอาจทำให้หลอดลม ลำคอ และเยื่อตาอักเสบ หากหายใจ หรือสัมผัส ในปริมาณมาก อาจทำให้ปวดท้อง เวียนหัว คลื่นไส้ อาเจียน กล้ามเนื้อกระตุก หายใจลำบาก การมองเห็นผิดปกติ และอาจตาบอดได้ เนื่องจากลักษณะภายนอกของเมทิลแอลกอฮอล์ และแอลกอฮอล์ที่อนุญาตให้ใช้ได้ ไม่มีความแตกต่างกันจึงไม่สามารถตรวจสอบได้จากลักษณะ สี หรือกลิ่นต้องทดสอบด้วยเทคนิคทางห้องปฏิบัติการเท่านั้น

“ในช่วงที่ผ่านมา มีผู้ประกอบการส่งตัวอย่างผลิตภัณฑ์แอลกอฮอล์สำหรับทำความสะอาดมือ มาตรวจวิเคราะห์ที่สำนักเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดก่อนขอจดแจ้งกับ อย. ซึ่งยังคงตรวจพบผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐานอยู่บ้าง ในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์แอลกอฮอล์สำหรับทำความสะอาดมือ นั้น ผู้บริโภคต้องดูฉลากผลิตภัณฑ์ ระบุข้อมูลสำคัญ เช่น ชื่อผลิตภัณฑ์ ชื่อและที่อยู่ผู้ผลิต วันที่ผลิต วิธีใช้ คำเตือน และต้องสังเกตเลขจดแจ้งที่ฉลาก หรือหากไม่แน่ใจ สามารถตรวจสอบเลขจดแจ้งผลิตภัณฑ์ฯ ได้ที่เว็บไซต์ของ อย.” นายแพทย์ศุภกิจ กล่าว

สำนักเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย... รายงาน

4 ข้อควรระวัง เลือกใช้ เจลแอลกอฮอล์ สเปรย์แอลกอฮอล์

สำหรับข้อควรระวัง และปัญหาที่มักพบในการใช้เจลแอลกอฮอล์ และสเปรย์แอลกอฮอล์ มีดังนี้

ระเหยเร็ว

เมื่อหยดหรือฉีดลงบนฝ่ามือแล้ว ควรยื่นให้ออกห่างจากใบหน้า และลำตัว เพื่อป้องกันไอระเหยเข้าสู่จมูกและตา ควรเก็บในภาชนะที่ปิดสนิท การเปิดภาชนะบ่อยๆ อาจทำให้ปริมาณแอลกอฮอล์ลดลง ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการฆ่าเชื้อลดลง

ติดไฟง่าย

ควรอยู่ให้ห่างจากเปลวไฟ โดยเฉพาะผู้สูบบุหรี่ ควรระวังเป็นพิเศษ

เมทานอล

หากมีการนำเมทานอล หรือเมทิลแอลกอฮอล์ มาผสมในผลิตภัณฑ์มากกว่าร้อยละ 5 จะจัดเป็นเครื่องสำอางปลอม เนื่องจากเป็นแอลกอฮอล์ที่ห้ามใช้กับร่างกาย อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ ผู้บริโภคควรดูฉลากบนผลิตภัณฑ์ หรือตรวจสอบเลขจดแจ้งผลิตภัณฑ์ได้ที่เว็บไซต์ของ ออย.

ระคายเคืองผิวหนัง

ไม่ควรใช้ผลิตภัณฑ์กับเด็กทารก และบริเวณผิวบอบบาง เช่น รอบดวงตา และบริเวณที่ผิวอักเสบ มีสิ่ว มีบาดแผล เมื่อหยดเจลแอลกอฮอล์หรือฉีดสเปรย์แอลกอฮอล์ลงบนฝ่ามือแล้วไม่ควรสัมผัสใบหน้า จมูก และตา

คำถาม โรคไข้วอดข้อยุงลาย มีอาการอย่างไร

กรุณาส่งคำตอบ พร้อมระบุชื่อที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ของท่านที่สามารถติดต่อได้ ส่งมายัง ฝ่ายประชาสัมพันธ์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000 หรือทางอีเมล prdmsc@dmsc.mail.go.th หรือ โทรสาร 0 2591 1707 หรือส่งเข้ามาที่กล่องข้อความในเฟซบุ๊ก กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ลุ้นรางวัล งูผ้าครบรอบ 80 ปี จำนวน 20 รางวัล (หมดเขตส่งคำตอบลุ้นรางวัลภายในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2565) ประกาศรายชื่อผู้โชคดีในจดหมายข่าว กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ฉบับเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2565

เฉลยคำตอบ และรายชื่อผู้โชคดีประจำเดือนมกราคม พ.ศ. 2565 (ของรางวัลกระเป๋าผ้า)

คำถาม สารไกลโคไซด์ลอยด์ (GAS) พบมากในส่วนใดของมันฝรั่ง มีอันตรายอย่างไร

ตอบ เปลือกรากงอกและตา ทำให้คลื่นไส้อาเจียน ปวดท้อง ท้องเสีย มึนงง อ่อนล้า

รายชื่อผู้โชคดี

คุณนงรักษ์ กิจไรสง	คุณกัญญาภัค ล้วนงาม
คุณนารีรัตน์ มาทอง	คุณวีระวรรณ แซ่โจ้ว
คุณอชิรา เหล่าศุภวณิชย์	คุณกาญจน์ชนก นาคชานาญ
คุณนิภาพร ทวีญาติ	คุณนงเยาว์ คลังสิน
คุณอารี รุ่งอ่อนง	คุณนันทธีรภัทร์ เหล่าพงษ์สุนพ
คุณณัฐฐานันท์ ปั้นสุวรรณ	คุณทิพาพร คุ่มวัง
คุณสุพัทธรา ดาบชัยธง	คุณจุฬญาณิ แก้วบัวรมย์
คุณสุนันtha เหมาะะภักดี	คุณนวลแข สุทธิไชยากุล
คุณอิงอร ปัญญาภรณ์	คุณถนอม รักชิตานนท์
คุณพิจิตรา เนียมเปรม	คุณทวิอังกูร คล้าฉิม

โรคไข้วอดของกลาง หรือโรคไข้วัดคุณกุนยา

เกิดจากเชื้อไวรัสชิคุนคุนยา (Chikungunya Virus) อยู่ในสกุล alphavirus วงศ์ Togaviridae ในประเทศไทยพบรายงานผู้ป่วยสูงสุดในปี พ.ศ.2552 จำนวน 52,057 ราย การระบาดเริ่มจากจังหวัดในภาคใต้และแพร่กระจายไปทั่วประเทศรวม 28 จังหวัด หลังจากนั้นจำนวนผู้ป่วยลดลงอย่างต่อเนื่องและกลับขึ้นสูงสุดอีกครั้งในปี พ.ศ.2562 จำนวน 13,121 รายและลดลงเป็น 10,913 ราย ในปี พ.ศ.2563 พบผู้ป่วยได้ในทุกกลุ่มอายุสูงสุดในวัยทำงานอายุ 25 – 34 ปีแนวโน้มพบผู้ป่วยในเขตเทศบาลเพิ่มขึ้น

การติดต่อของโรคและอาการ

พาหะนำโรคมาสู่คนคือยุงลายบ้าน และยุงลายสวน เมื่อผู้ป่วยถูกยุงลายที่มีเชื้อชิคุนคุนยาไวรัสกัด จะมีระยะฟักตัวของโรค 2-4 วัน มีอาการแสดงดังนี้ ไข้สูง ปวดศีรษะ มีผื่นแดงตามลำตัวและแขนขา ปวดกล้ามเนื้อ ปวดตามข้อ มักมีอาการปวดหลายข้อพร้อมกัน โดยอาการปวดตามข้อนี้อาจคงอยู่เป็นเวลาหลายสัปดาห์หลายเดือน หรืออาจนานหลายปี ซึ่งสร้างความทุกข์ทรมานให้ผู้ป่วยได้อย่างยาวนาน ผู้ป่วยบางรายมีอาการไม่จำเพาะ อาจได้รับการวินิจฉัยเป็นโรคอื่น เช่น ไข้เดงกี ไข้ไม่ทราบสาเหตุ โรคติดเชื้อไวรัสซิกา โรคหัด เป็นต้น

การวินิจฉัยโรคไข้วอดของกลางทางห้องปฏิบัติการ

การวินิจฉัยโรคไข้วอดของกลางทางห้องปฏิบัติการ ได้แก่ การตรวจวิเคราะห์หาสารพันธุกรรม (RT-PCR และ Realtime RT – PCR) และการทดสอบทางน้ำเหลืองวิทยาเช่น Plaque

reduction neutralizing test (PRNT) , Enzyme –linked immunosorbent assays (ELISA) และ Immunofluorescence assay (IFA) เป็นต้น

ฝ่ายอไบไวรัส สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ให้บริการตรวจ 3 วิธี คือวิธี RT-PCR, Multiplex real – time RT-PCR (ตรวจไวรัสชิคุนคุนยาพร้อมกับไวรัสเดงกีและไวรัสซิกา) และ IgM capture – ELISA ตัวอย่างส่งตรวจ RT-PCR และ Multiplex real - time RT-PCR ได้แก่ เลือด หรือพลาสมา ที่เจาะเก็บภายใน 5 วันหลังผู้ป่วยเริ่มมีอาการ ตัวอย่างส่งตรวจวิธี IgM capture – ELISA ได้แก่ เลือดหรือพลาสมา ที่เจาะเก็บภายใน 1 – 2 สัปดาห์หลังผู้ป่วยเริ่มมีอาการ

ข้อมูลจาก ... ฝ่ายอไบไวรัส กลุ่มงานไวรัสวิทยาทางการแพทย์ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
88/7 ซอยติวานนท์ 14 ถนนติวานนท์
อำเภอเมือง จังหวัดนครบุรี 11000

เสนอแนะ ดิชม หรือ
ส่งบทความลงตีพิมพ์ ส่งมาได้
กองบรรณาธิการ
ฝ่ายประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขานุการกรม
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง
จังหวัดนครบุรี 11000
โทร. 0-2951-0000 ต่อ 99081
โทรสาร 0-2951-0312
E mail: prdmsc@dmisc.mail.go.th
www.dmisc.moph.go.th
www.dmiscsmartlifeblog.com
f กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 22/2552
ไปรษณีย์กระทรวงสาธารณสุข

ที่ปรึกษา อธิบดี รองอธิบดี ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ผู้อำนวยการสำนัก / สถาบัน / ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ กองบรรณาธิการ
วิระวิญญู อินทริง, วชิพร แดงอุทัย, พีรยุทธ คันทะชมภู, จงกล เงินมาก, ธีระพล ดีไสภา, สรพล สินเจริญรุ่ง, สุรินทร์ สุขสุมิตร, สุวรรณ โพธิ์มา,
กิตติพร อิงคินันท์, เพชรนภา ดั่งวงจาด